

Кундошлар (давоми)

18:00 / 23.12.2018 3776

Ислом кишиларни күп қасам ичишга тарғиб қилмайды. Аммо қасам ичганидан кейин уни бажаришни талаб этади. Баъзи вақтларда қасам ичилған ишни бажарғандан күра қасамни бузған афзал бўлиб қолади. Мисол учун, бирор қасам ичиб, ўзига бирор ҳалол нарсани ҳаром қилған бўлса, шариат бўйича, қасамни бузишга рухсат берилади.

«Батаҳқиқ, Аллоҳ сизларга қасамларингизни ечишни шариатга киритди».

Лекин қасамни бузгани учун каффорот бериши керак. «Моида» сурасида баён қилинганидек, қасамнинг каффороти ўнта мискинни тўйдириш ёки кийинтириш билан ёки имкони бўлса, бир қул озод қилиш билан ёки уч кун рўза тутиш билан амалга оширилади.

«Ва Аллоҳ сизнинг хожангиздир ва У Алийм ва Ҳакиймдир».

«Бас, шундай бўлғандан кейин сиз хожангизнинг амридан чиқманг. Аллоҳ ўта билувчилик сифати ила ҳамма нарсани, жумладан, қасам масаласидаги қилмишларингизни билиб туради. У зот Ўзининг ўта ҳикматли сифати ила турли хукмларни, жумладан, қасамни бўшатишга оид хукмни жорий қилиб қўйди».

«Эсла, Набий хотинларидан бирига сир айтган эди. Бас, у (сир)дан хабар берди ва Аллоҳ у(иш)ни у(Набий)га билдири - баъзисини билдири ва баъзисини қолдири. Қачон у(Набий) ул(аёл)га (иш) ҳақида хабар берганида, «Буни сенга ким хабар қилди?», деди. (Набий:) «Менга Алийму Хабийр хабар берди», деди» (З-оят).

Сўзма-сўз таржима билан мақсадни тўлиғича англатиш мушкул бўлганидан оятни бир оз тафсир қилиш лозим кўринади.

«Эсла, Набий хотинларидан бирига сир айтган эди».

Оятда «Набий хотинларидан бири» деганда Ҳафса онамиз назарда тутиляпти. «Сир гап» эса Пайғамбар алайҳиссаломнинг у кишига асал ичмаслик ҳақида айтган гапларидир. Лекин Ҳафса онамиз сир гапни Оиша онамизга айтиб қўйдилар.

«Бас, у (сир)дан хабар берди ва Аллоҳ у(иш)ни у(Набий)га билдири».

Набий алайҳиссаломнинг «сен бу гапни ҳеч кимга айтмагин, мен ўзимга фалон нарсани ҳаром қилдим», деган гапларини Ҳафса Оишага айтиб қўйди.

Аллоҳ таоло Ҳафсанинг сирни фош этганини Жаброил алайҳиссалом орқали Пайғамбар алайҳиссаломга билдири.

«...баъзисини билдири ва баъзисини қолдири».

Пайғамбар алайҳиссалом бўлиб ўтган ишдан хабар топганликларини хотинлари Ҳафсага баъзисини билдирилар ва карам қилиб, қолганини айтиб ўтирамдилар. Улуғ кишиларнинг одати баъзи билган нарсаларини ҳам билмасликка олишдадир.

«Қачон у(Набий) ул(аёл)га (иш) ҳақида хабар берганида, «Буни сенга ким хабар қилди?», деди».

Пайғамбар алайҳиссалом сирнинг Оишага фош қилинганини Ҳафсага эслатганларида у: «Бу хабарни сизга ким етказди?», деб сўради. Пайғамбар алайҳиссалом:

«...Менга Алийму Хабийр хабар берди», деб жавоб бердилар.

Сўнгра ҳодисага сабаб бўлган иккала хотин - Ҳафса ва Оишага қаратада келгуси оятда қуйидагилар баён этилади:

«Агар икковингиз Аллоҳга тавба қилсангиз, батаҳқиқ, қалбларингиз (ҳаққа) мойил бўлибди. Агар унга қарши чиқсангиз, бас, албатта, Аллоҳ унинг ёрдамчисидир ва Жаброил ҳам, солиҳ мўминлар ҳам. Ундан сўнг фаришталар унга суюнчиқдир» (4-оят).

Юқорида зикр қилинган ҳолатларда ҳеч қандай ғайритабиийлик йўқ. Пайғамбар алайҳиссаломнинг хотинлари пок аёллар, дунёдаги энг баҳти хотинлар, мўминларнинг онаси деган юксак унвонга муносиб бўлган оналаримиздир.

Уларнинг феъллари жуда ҳам улкан. Лекин, шу билан бирга, Ислом воқеълик дини, у лой ва руҳдан бўлган инсонларга ўз таълимотларини жорий қиласди. Яъни оналаримизда ҳам бошқалардаги каби, инсон табиатига хос бўлган рашк, бошқалардан кўра афзалроқ бўлишга уриниш каби туйғулар бор. Бу ҳол эса айб эмас, балки кейинчалик умматларга шариат бўлиб қоладиган ишларга сабаб бўлган, холос.

Оиша онамиз розияллоҳу анҳо Пайғамбар алайҳиссаломни оналаримиздан бирлари - София бинти Ҳайй ибн Ахтоб розияллоҳу анҳодан ҳам рашк қилганлар.

Бу онамиз Бани Қурайза қабиласининг улуғи Ҳайй ибн Ахтобнинг қизлари бўлиб, ҳамма тарафдан Оиша онамиз розияллоҳу анҳо билан рақобатлашиш имконига эга эдилар.

Абу Довуд ва бошқалар Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қиласидилар:

«Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам аёлларидан бирининг ҳузурида эдилар. Мўминларнинг оналаридан бирлари ўз ходимларидан бир идишда таом юбордилар. Бас, у(аёл) идишни қўли билан уриб, синдириди.

Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам идишнинг икки бўлагини бир-бирига қўшиб жамлаб, унга таомни йиға бошладилар ва «Онангиз рашк қилди. Енглар», дедилар. Улар то у (аёл)нинг идиши келгунча едилар. У зот «Енглар», деб, хизматчини ҳам, идишни ҳам тутиб турдилар. Токи улар (таом емоқдан) фориғ бўлганларида бутун идишни хизматчига бердилар».

Ушбу ривоятда исмлари айтилмаётган, Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам олдиларида бўлган завжай мutoҳҳаралари Оиша онамиздир.

Ровийлар бўлиб ўтган ушбу ҳодисани мақтовор сазовор эмас деб тушуниб, у кишининг исмларини очиқ айтмай, учинчи шахс сийғасида «У аёл», деб

ривоят қилганлар.

Бошқа бир ривоятда эса бу ҳодисани Оиша онамизнинг ўзлари айтиб берганлар. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишининг уйларида бир тўп кишилар билан ўтирганларида София онамиз таом пишириб, ҳодимлари орқали юборадилар. Идиш ҳам, таом ҳам Оиша онамизнидан яхши бўлади.

Шунда Оиша онамизни титроқ босиб, София онамизнинг идишларини уриб, синдирадилар. Идиш иккига бўлиниб, таом тўклидади. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам идишнинг бўлакларини йиғишириб ушлаб туриб, таомни унга тўплайдилар ва ўтирган кишиларга «Онангизнинг рашки келди, сиз (ҳеч хижолат бўлмай) таомни енглар», дейдилар.

Бошқа ривоятда айтилишича, Оиша онамиз «Эй Аллоҳнинг Расули, қилган ишимнинг каффороти нима?» дейдилар.

Оиша онамиз розияллоҳу анҳо София онамизнинг синган идишларига ўхшаш идиш олиб келишга кетадилар.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам эса одамларга таомни едириб, таом олиб келган хизматчини кетказмай турадилар. Таом еб бўлинганидан кейин бутун идишни хизматчига берадилар.

Ўз навбатида бошқа оналаримиз ҳам Оиша онамизга қарши рашк қилар эдилар.

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Одамлар Оишанинг кунини пойлаб туриб, ҳадяларини келтирас эдилар. Соҳибаларим жамланишиб, Умму Саламанинг олдига келдилар ва:

«Эй Умму Салама! Аллоҳга қасамки, одамлар ҳадяларини Оишанинг кунини пойлаб туриб, келтиришади. Биз ҳам Оиша истагандек, ўзимизга яхшилик бўлишини истаймиз. Сен Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга айтгин, у зот одамларга қаерда бўлсалар ҳам ҳадяларини олиб келаверишларини айтсинлар», дейишиди.

Умму Салама айтади:

«Үшани Набий соллаллоху алайхи васалламга зикр қилдим. Бас, у зот мендан юз ўгирдилар. Иккинчи марта қайтиб келганларида яна зикр қилдим. Бас, у зот мендан юз ўгирдилар. Учинчи марта қайтиб келганларида яна зикр қилдим. Шунда у зот:

«Эй Умму Салама! Менга Оиша ҳақида озор берма! Аллоҳга қасамки, ичингизда ундан бошқа бирор аёлнинг кўрпасидалигимда менга ваҳий нозил бўлган эмас!» дедилар».

Бухорий ва Термизий ривоят қилганлар.

Ўйлаб кўрадиган бўлсак, rashk масаласидаги тасарруфотлар ҳам Оиша онамиз розияллоху анҳонинг фойдаларига ҳал бўлган экан. У кишидан rashk содир бўлганда охир-оқибат яхшилик билан тамом бўлган. У кишидан rashk қилинганда эса фазллари яна ҳам улуғлиги аён бўлган.